

สัตตมวีวิภัตติ กับธาตุหมวด กิ ธาตุ และธาตุหมวด คหุ ธาตุ

สัตตมวีวิภัตติ

บอกความยอมตาม, ความกำหนด, และความรำพึง, เป็นต้น.

๑. บอกความยอมตาม แปลว่า ควร.....

เช่น ภเชถ ปุริสูตตเม. อ.ชน ควรคบ ซึ่งบุรุษสูงสุด ท.

๒. บอกความกำหนด แปลว่า พึง.....

เช่น ปุณฺณเจ ปุริโส กยิรา. ถ้าวา อ.บุรุษ พึงทำ ซึ่งบุณไซริ.

๓. บอกความรำพึง แปลว่า พึง.....

อุ. ยนฺนุนาห ปพฺพชฺเชยฺย โฉนหนอ อ.เรา พึงบวช.

* นำธาตุมาแจกกับสัตตมวีวิภัตติ + รู้กาล บท วจนะ บุรุษ

บุรุษ	ปรสสप्तํ		อตฺตโนปทํ	
	เอก.	พหุ.	เอก.	พหุ.
ประณมบุรุษ	เอยฺย	เอยฺยํ	เอถ	เอริ
มัตถยมบุรุษ	เอยฺยาสี	เอยฺยาด	เอโต	เอยฺยวโท
อุตตมบุรุษ	เอยฺยามี	เอยฺยาม	เอยฺยํ	เอยฺยามเห

- ลบ ยย เสีย คงไว้แต่ เอ เช่น กเร, ชิเน, ภเณ บ้าง.

-ใช้ เอถ แทน เอยฺย เช่น ลภถ บ้าง.

-ใช้ เอยฺยํ แทน เอยฺยามี เช่น ปุจฺเจยฺย บ้าง.

-หลังจาก ยิร ปัจจัยให้แปลง เอยฺย เป็น อา เอถ เป็น อาถ เช่น กิริยา, กยิราถ

หมวด กิ ธาตุ ลง นา ปัจจัย

กิ เป็นไปในความ ซื่อ (กิ+นา=ณา+เอยฺย) สำเร็จรูปเป็น กิเณยฺย
พียงซื่อ.

ชิ เป็นไปในความ ชนะ (ชิ+นา+เอยฺย) สำเร็จรูปเป็น ชิเนยฺย
พียงชนะ.

ฐ เป็นไปในความ กำจัด (ฐ+นา+เอยฺย) สำเร็จรูปเป็น ฐเนยฺย
พียงกำจัด.

จิ เป็นไปในความ ก่อ, ในความ สั่งสม (จิ+นา+เอยฺย) สำเร็จ
รูปเป็น จิเนยฺย พียงก่อ, พียงสั่งสม.

ลฺ เป็นไปในความ เกี่ยว, ในความ ตัด (ลฺ+นา+เอยฺย) สำเร็จ
รูปเป็น ลฺเนยฺย พียงเกี่ยว, พียงตัด.

ณา เป็นไปในความ ฐู (ณา=ชา-หฺ-นา+เอยฺย) สำเร็จรูปเป็น
ชานเนยฺย

รูปพิเศษ

ในเพราะ นา ปัจจัย แปลง ณา เป็น ชา,หฺ

หลังจาก ชา แปลง เอยฺย เป็น อียา เช่น วิชานียา

หลังจาก หฺ แปลง เอยฺย เป็น ณา เช่น วิชณฺณา

ฝุ เป็นไปในความ ฝัด, ในความ โปรย (ฝุ+นา+เอยฺย) สำเร็จรูป
เป็น ฝุเนยฺย พียงฝัด, พียงโปรย.

หมวด กหุ ธาตุ ลง ฌหา ปัจจัย

คหุ เป็นไปในความ ถือเอา (คหุ+ฌหา+เอยฺย) สำเร็จรูปเป็น
คณฺหะยฺย พึงถือเอา.

ทดสอบการแจกธาตุ

บุรุษ	ปรสฺสप्तํ		อตฺตโนปทํ	
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.
ป.	กัเณยฺย	กัเณยฺยํ	กัเณถ	กัเณรํ
ม.	กัเณยฺยาสี	กัเณยฺยธาถ	กัเณโถ	กัเณยฺยวุโห
อุ.	กัเณยฺยามี	กัเณยฺยาม	กัเณยฺยํ	กัเณยฺยามุเห

๑. ทดสอบการแจกธาตุ

บุรุษ	ปรสฺสप्तํ		อตฺตโนปทํ	
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.
ป.	คณฺหะยฺย	คณฺหะยฺยํ	คณฺหะถ	คณฺหะรํ
ม.	คณฺหะยฺยาสี	คณฺหะยฺยธาถ	คณฺหะโถ	คณฺหะยฺยวุโห
อุ.	คณฺหะยฺยามี	คณฺหะยฺยาม	คณฺหะยฺยํ	คณฺหะยฺยามุเห

ข้อควรรู้เบื้องต้นก่อนการแต่งและแปลประโยคบาลี

๑. ปัจจัยในกัตตุวาจก ๑๐ ตัว คือ อ เอ ย ฌ ฌา นา ฌหา โอ
เณ ฌนย แบ่งลงในธาตุ ๘ หมวด ดังนี้

๒. รูปแบบกัตตุวาจก

ประธานทำเอง เช่น สุโท โอทนํ ปเจยฺย. อ.พ่อครัว จงหุง ซึ่งข้าวสุก

ทดสอบแปลไทยเป็นมคธ

๑. อ. เต็กน้อย ท. ๕ ฟังซ้อ ซึ่งสั้นคำ ในตลาด ฯ
๒. อ.เรา ท. ฟังชนะ ซึ่งกิเลส ท. ของตน ด้วยตน ฯ
๓. อ.ท่าน ฟังถ้อเอา ซึ่งจีวร ท. ๓ ของตน ด้วยตน ฯ

ทดสอบแปลมคธเป็นไทย

๑. สพฺเพ ชนา เคหสุ ธนานิ จินฺนํ ฯ
๒. อชฺช อจฺริสฺส วจเนน อตุตฺโน กิเลส ธฺนญฺยาถ ฯ
๓. อหํ ยถาสตุติ ยถาพลํ อตุเถ คณฺเหยฺยามี ฯ